

## ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೆಲೆಯೊಂದರ ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆ

ಡಾ. ಚಲುವರಾಜು\*

\*ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

### ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹಂಪಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಅದು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಅದು ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಜನವಸತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹಂಪಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪುರಾಣಪ್ರಿಯರಿಗಂತೂ ಹಂಪಿಯು ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲದ 'ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆ'ಯಾಗಿ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ದೈವಭಕ್ತರಿಗೆ ಹಂಪಿಯು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಆರಾಧನ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬೃಹತ್ ಬಂಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳು, ಇತಿಹಾಸದ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳು, ಮುರುಕು ಮಂಟಪಗಳು ಮತ್ತು ದೇಗುಲಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳು, ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಕವಿಗಳು, ಸಂತರು ಈ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹಂಪಿಯು ವಿಧ್ವಂಸರ ಗಮನವನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದ್ದ ರಹಸ್ಯತಾಂತ್ರಿಕ ಪಂಥಗಳು, ವಿವಿಧ ಧರ್ಮಗಳು, ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಯು ಇತಿಹಾಸದ ಬಗೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಹಂಪಿ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೆಲೆ, ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆ, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ.

### ಪೀಠಿಕೆ

ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹಂಪಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಲಿಖಿತ ಅಥವಾ ಭೌತಿಕ ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ರಚಿತಗೊಂಡಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸನಗಳು, ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು, ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲುಗಳು, ಹಳೆಯ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಪ್ರಾವಾಸಿಗರ ಬರೆಹಗಳು, ಲಿಖಿತಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು, ಬಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳು, ಕಡತಗಳು ಮತ್ತಿತರ ದಾಖಲೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ವಿಧ್ವಂಸರು ಹಂಪಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಬರವಣಿಗೆಯ ವಿಧಾನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದುದು. ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರು, ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ಬರೆಯುವವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಬಗೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಬರೆಯಲು ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕ್ರಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಂದ ನಂತರ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು

Please cite this article as: ಚಲುವರಾಜು. (2023). ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೆಲೆಯೊಂದರ ಮೌಖಿಕ ಚರಿತ್ರೆ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರಿಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 5(1). ಪು.ಸಂ. 117-123.

ಆಳತೊಡಗಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರು ಈ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆದರು. ಹಾಗೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಅವರು ಲಿಖಿತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದು ಪಶ್ಚಿಮದ ರೀತಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಲಿಖಿತ ಆಕರಗಳು ಸಿಗದೇ ಇದ್ದಾಗ “ಈ ನಾಡಿನ ಜನರಿಗೆ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವರು ಗೋಣಗಿಕೊಂಡದ್ದೂ ಉಂಟು. ಇಂಥ ಗೋಣಗಾಟಗಳ ಹಿಂದೆ ಚಿಂತನಾಕ್ರಮವೇ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಈ ನಾಡಿನ ಕಥೆಯೇ ಬೇರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ನಾಲಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಮೌಖಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಗಳಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖ ಆಕರಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಜನರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಮೌಖಿಕ ರೂಪದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜನರು ಏನನ್ನು ನಂಬಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಂಬುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ಜನರು ನಂಬುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಇರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿಯ ತರ್ಕಬದ್ಧ ಅಂತ್ಯವಿದು.

ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಭಾರತದಂಥ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಬರೆಯುವವರು ಅಕ್ಷರವನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಂತಹ ಇತಿಹಾಸ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಕ್ಷರ ಬಲ್ಲವರು ಬರೆಯುವ ವೃತ್ತಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ವಿವರಣೆಗಳಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಂತೂ ಅಕ್ಷರ ಬಲ್ಲವರು ಆಳುವ ವರ್ಗದವರೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು ದೂರವೇ ಉಳಿಯುವಂತಾಯಿತು. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ನಾಡು ಜಾತಿ-ಜಾತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಒಡೆದು ಚೂರು ಚೂರಾಗಿದೆ. ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಮತ್ತು ಇತರರು ಅಕ್ಷರ ಕಲಿತಿದ್ದರೂ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಲಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿಯ ಪರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವೇ ಇದೆ. ಈ ಪರಿಭಾಷೆಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರ ಬಗೆಗೆ ವಿವರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗದ ಪರಿಮಿತಿಗೆ ತಾವೇ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹಂಪಿಯಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಲಿಖಿತ ಆಕರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಜರುಗಳ ವೈಭವ, ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಯುದ್ಧಗಳು, ಅವರ ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದಗಳು, ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ದಾನಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಅವರಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿದ ವೀರಯೋಧರ ಉಲ್ಲೇಖ, ಇಂಥ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರಾಜರುಗಳ ವೈಭವದ ಪ್ರತೀಕಗಳಾದ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಠಗಳ ವರ್ಣನೆಗೆ ಅಕ್ಷರಮಾಧ್ಯಮ ಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅಥವಾ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಕರಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿಗೆ ಚರಿತ್ರೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಅವರ ಚರಿತ್ರೆ ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿಲ್ಲವೆಂದಷ್ಟೇ ಅರ್ಥ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಮೌಖಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಮಾತಿಗೆ ಅಕ್ಷರದಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಯಾವುದನ್ನು ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ವಚಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಅದನ್ನೇ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರೂ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ವಚಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ‘ಮಾತಿಗೆ ಮಾಟದ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ’ ಎಂದು ಜನಪದರು ಭಾವಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಮಾತನ್ನು ಮೀರುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಜನರು ಮಾತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು

ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದ ಕೆಲವು ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಬಹಳ ಕುತೂಹಲದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಲಿಖಿತ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮೌಖಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ನೀಡುವುದು. ಆಳುವವರನ್ನು ಕುರಿತು ಶಾಸನಗಳು ಹೇಳುವ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಕಂಠಸ್ಮರಂಪರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಐತಿಹ್ಯಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯೆ ತುಂಬ ಅಂತರವಿರುತ್ತದೆ.<sup>2</sup> ಡಾ.ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಹಾಗೆ “ಆಳುವವರ, ಸ್ಥಾಪಿತ ಹಿತಾಸಕ್ತರ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಲಿಖಿತ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವಿಷಯಗಳೂ ಕಂಠಸ್ಮರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೂ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ” (1985:69) ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಯು ಇತಿಹಾಸದ ಬಗೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ಹಂಪಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹಂಪಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಂಪಿ ಪರಿಸರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಗಂಗಾವತಿ, ಕನಕಗಿರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗಿಣಿಗೇರಾ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹಂಪಾಪಟ್ಟಣ, ನಂದಿಬಂಡೆ, ಕಂಪ್ಲಿ, ತೋರಣಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ಕುರುಗೋಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಹಂಪಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದಾಗ ಒಂದೇ ವಿಷಯದ ಬಗೆಗೆ ಹಲವು ನಿರೂಪಣೆಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಲಭಿಸಬಹುದಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ಈ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅಗತ್ಯವಿದ್ದೆಡೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಹಾಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಲಭಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕೆಲಸದ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ನಿರೂಪಕರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, ಅವರ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಕರಡು ಭೂಪಟಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಒಟ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೃತಕ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಫಲಪೂಜೆ, ಜಾತ್ರೆ, ಹೋಳಿ, ಭಜನೆ, ಕೋಲಾಟ, ರಣಮೋಡಿ, ಜೋಗತಿ ಬಿಡುವುದು, ಊರಮ್ಮನನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಫೀರಲಹಬ್ಬ, ಶಿವರಾತ್ರಿ, ಕಾರ್ತಿಕ ಸೋಮವಾರ, ಶ್ರಾವಣ ಸೋಮವಾರ, ಮದುವೆ, ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮತ್ತಿತರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಊರವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದೆಡೆ ಮತ್ತೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ; ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿರುವಂತೆ ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ನೀಡುವ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದವು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಇತಿಹಾಸ ರಚನಾಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಲಿಖಿತ ವಿದ್ವತ್ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹೊರತಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ವಸಾಹತು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹದೇ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಕಡೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರನು ಬರವಣಿಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾದ ಇತಿಹಾಸವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ರಾಜಕೀಯವು ಮೌಖಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮರೆಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಚರಿತ್ರೆಯ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮೌಖಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಗೈರುಹಾಜರಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ಬರಲು ನಮ್ಮನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರಾಕರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಇತಿಹಾಸದ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಿಖಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆಳುವವರ್ಗ ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮುತುವರ್ಜಿವಹಿಸಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ದಾಖಲೆಗಳೇ ಮುಂದೆ ಕಾನೂನುಬದ್ಧಗೊಂಡ ಅಧಿಕೃತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ “ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಅಧಿಕೃತ” ವಿಚಾರಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ವಿಚಾರ ಸರಣಿಯೊಂದು ಮೌಖಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಜನರ ಸ್ಮರಣೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ದಾಖಲಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಷರ ಮಾಧ್ಯಮ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡುವುದೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದೊಂದನ್ನು ಅನಕ್ಷರ ಮಾಧ್ಯಮ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಎರಡು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಅಕ್ಷರದ ಮೂಲಕ, ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಯಿಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಉಳಿಯುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಕ್ಷಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಕ್ಷರ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ‘ಶಾಶ್ವತ’ವೆಂದೂ, ಬಾಯಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ‘ಅಶಾಶ್ವತ’ವೆಂದು ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಅಕ್ಷರದ ಪರವಾಗಿರುವವರ ತರ್ಕ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮೌಖಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವಂತಹದ್ದು ಅಶಾಶ್ವತವೇನೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಕಂಠಸ್ಥ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದರ ಸ್ಮರಣೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅಕ್ಷರ ರೂಪದ ಮತ್ತು ಮೌಖಿಕ ರೂಪದ ಎರಡು ಪಠ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಇರುವುದೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದಂತಾಯಿತು. ಈ ಎರಡೂ ಪಠ್ಯಗಳೂ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಯುಕ್ತ ಓದುಗನನ್ನು ಅಥವಾ ಕೇಳುಗನನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರಿಂದ ಕೆಲವು ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಓದುವ ಅಥವಾ ಕೇಳುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯವು ತನ್ನೊಳಗೇ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿ ಪಠ್ಯವೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕತೆಯನ್ನು ಹೇರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಓದುಗ ಅಥವಾ ಕೇಳುಗನು ತನಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕತೆಯ ಜ್ಞಾತೃವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ಇಲ್ಲವೇ ಅದರ ಪಾಲುದಾರನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಇದುವರೆಗಿನ ಇತಿಹಾಸ ಪಠ್ಯಗಳು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿವೆ? ಮತ್ತು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಓದುಗ ವರ್ಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ ಕುತೂಹಲಕರ ಅಂಶಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಾವು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಇದುವರೆಗಿನ ಇತಿಹಾಸ ಪಠ್ಯಗಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡಲಾಗದೇ ಇರುವ ಅರ್ಥಗಳೇನಾದರೂ ಇವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಂಪಿ ಜಾನಪದದ ಉದಾಹರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು.

ಇಂಥ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ಈಗ ಇರುವ ಹಂಪಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಪಠ್ಯಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಆಕರಗಳು. ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗದೇ ಇರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಂಠಸ್ಥ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂಬ ಅಂಶ ಇಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಗೃಹೀತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ.

ಕಂಠಸ್ಥ ಪರಂಪರೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳೊಂದಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು 'ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ' ಎಂಬ ಮಾತು ಕೂಡ ಚರ್ಚಾಸ್ಪದವಾದುದು. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಭವದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಒಂದೇ ಘಟನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ನಿಜ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಎರಡೂ ನಿಜ, ಅಥವಾ ಎರಡೂ ಸುಳ್ಳು, ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರೂ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬ ಉತ್ತರ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿರೂಪಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ದಕ್ಕಿದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವಲೋಕಿಸಿ ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಒಂದು ತರ್ಕ ರೂಪಿಸಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಡೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿರೂಪಕ ಭಾವಾತಿರೇಕವಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದ ತಟಸ್ಥ ಪರಿಶೋಧಕನಂತೆ, ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳಿಲ್ಲದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಅವನ ಬರಹ ಕೇವಲ ವರದಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲು ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ತನಗಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಆತ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚರಿತ್ರಕಾರ ನಿರೂಪಿಸಿದ ನಿರೂಪಣೆಯ ಒಳಗಣ ಆಂತರಿಕ ತರ್ಕವು ಚರಿತ್ರೆಯು ಕಟ್ಟುಕಥೆಯೆಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಭ್ರಮಾತ್ಮೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ನಿಜವಾಗಲೂ ಏನು ಸಂಭವಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಏನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭ್ರಮಾತ್ಮೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಚರಿತ್ರಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭ್ರಮಾತ್ಮೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವ ಕೆಲಸ ಓದುಗನದು. ಮೊದಲಿನದು ಕರ್ತರೀ ಪ್ರಯೋಗ, ಎರಡನೆಯದು ಕರ್ಮಣೀ ಪ್ರಯೋಗ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಜನಪದರೂ ತಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಚಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೇ ನಿರ್ವಚಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಅವರು "ಕಥೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಹೇಳುವ ಚರಿತ್ರೆಯು ಜನರಲ್ಲಿ "ಕಥೆ"ಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ನಿಜವಲ್ಲದ್ದು ಅಥವಾ 'ಕಾಲ್ಪನಿಕ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದರು 'ಅಜ್ಜಿಕಥೆ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಜ್ಜಿ ಕಥೆಗೆ 'ನಿಜವಾದ ನಿರೂಪಣೆ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾರು ಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೋ (ಅಜ್ಜಿ ಕಥೆಯನ್ನಲ್ಲ) ಅವರಿಗೆ ಅವರು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವುದು 'ನಿಜವನ್ನೆ' ಎಂಬ ನಂಬುಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ನಿರೂಪಕನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಪರಧಿಯೊಳಗೆ ಅದು 'ನಿಜವೇ' ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆತನ ಪ್ರಕಾರ ಅವೆಲ್ಲ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಜನರು ನಿರೂಪಿಸುವ ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಈಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು 'ಐತಿಹ್ಯ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇತಿಹಾಸ ನಿರೂಪಕರು ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸತ್ಯಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಾವು ಕಂಡಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಿದರೆ, ಐತಿಹ್ಯದ ನಿರೂಪಕರೂ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸತ್ಯಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಾವು ಕಂಡಂತೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಮೌಖಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮರುಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಂಠಸ್ಥ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಮೌಖಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ

ಮಂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ನಿರೂಪಣೆಗಳೂ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಾರವು. ಮೌಖಿಕ ಆಕರಗಳ ಮೂಲಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪುನಾರಚನೆ ಮಾಡುವವನು ಮೌಖಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಅಕ್ಷರಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದಾಟಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೌಖಿಕ ನಿರೂಪಣೆ ಬರಹದ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾವರಗೊಂಡು ಒಂದು ಪಠ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯಕ್ಕೂ, ಅಕ್ಷರದ ಮೂಲಕ ದಾಖಲಾದ ಪಠ್ಯಕ್ಕೂ, ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಯಾವ ಬಗೆಯದು? ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಳವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅವೆರಡರ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಲಿಖಿತರೂಪವು ಸದಾ ಹೇಳುಗನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಓದುಗನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿತನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೌಖಿಕದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣಾ ಸಂಬಂಧದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಖಿತಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಓದುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಎರಡು ಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ, ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ನೇರ ಸಂವಹನವಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಲೇಖನ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಓದುಗನೂ, ಓದುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನೂ ಗೈರುಹಾಜರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮೌಖಿಕ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ನೇರವಾಗಿ ಕೇಳಿದರೆ, ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಓದುಗನನ್ನು ಬರಹಗಾರನನ್ನೂ ಅಳಿಸಿ ಬಿಡುವ ದ್ವಿಗುಣಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಲೇಖಕನ ಗೈರು ಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ ಓದುಗ ಸಂಬಂಧ ಸುಲಲಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಲೇಖಕನ ಗೈರು ಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ ಓದುಗ ಸಂಬಂಧ ಸುಲಲಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಷಯ ಈಗ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಮೌಖಿಕ ನಿರೂಪಣೆಯ ಅನೇಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಲಕ್ಷಣಗಳು (ಹಾವಭಾವ, ಮುಖಭಾವ, ಧ್ವನಿಯ ಏರಿಳಿತ, ಸಂಭಾಷಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ) ಭಾಷಿಕ ರೂಪ ತಳೆದಾಗ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷೆ ಮೌಖಿಕ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನಿರ್ದೇಶನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹೇಳುಗ ಕೇಳುಗರ ಪರಸ್ಪರ ಸಾನಿಧ್ಯ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಆಗು ಹೋಗುಗಳು ದೃಶ್ಯವಾತಾವರಣ, ಇವೆಲ್ಲ ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಕೇವಲ ಪದಗಳು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿತ ಲೋಕದತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ಓದನ್ನು ಏಕಾಂಗಿ ಓದುವಿಕೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಇತಿಹಾಸಕಾರನು ಒಂದು ಶಾಸನ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಜಾನಪದ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಧಾನವನ್ನೇ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಆಕರವಾಗಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಎಲ್ಲೋ ಇರುತ್ತವೆ. ಇರುವುದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವ ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞನು ಲಭ್ಯಪಾಠದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಜಾನಪದ ಆಕರಗಳ ಇರುವಿಕೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದೇ ಅದು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಮಾತ್ರ ಅಥವಾ ನಿರೂಪಕನೊಬ್ಬ ಎಷ್ಟನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ನಿರೂಪಣೆಯಾದುದಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪಠ್ಯ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಂತಹ ಹಲವು ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸದೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿರೂಪಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರಬಹುದಾದ ಪಠ್ಯದ ಬಗೆಗೂ ಏನೂ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಜೊತೆಗೆ ಜಾನಪದದ ಪಠ್ಯಗಳು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಸಂದರ್ಭವೇ ನಿರೂಪಿತ ಪಠ್ಯದ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಗ್ಗಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ವಿವರ ನಿರೂಪಿಸುವ ಜನಪದರು, ಆಷಾಡದಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಗ್ಗಿಯ ಆಚರಣೆಗಳು ಫಲ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸಿದರೆ, ಆಷಾಡದ ಆಚರಣೆಗಳು ಅನಿಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಯ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವ ವಿಚಾರವಿಷ್ಟೆ ಜನರ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸರ್ವಕಾಲಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವು ಕಾಲ, ಸ್ಥಳ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಪದ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ

ವಿವರಗಳು ಮಾತ್ರ ದಾಖಲಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪಠ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಮಗ್ರ ವಿವರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಚಾಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇಂಥ ಮೌಖಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ತಮಗೆ ತಾವೇ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ವರ್ತಮಾನದ ಹಂಗಿಲ್ಲದ ಮೌಖಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಮೌಖಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೇವಲ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಮಾಜ, ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತಿತರ ವಿಷಯಗಳೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೇವಲ ಇತಿಹಾಸ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮೌಖಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಜನಪದ ನಿರೂಪಕನು ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಮಧ್ಯದ ಅಂತರವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿಬಿಡುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

#### ಪರಾಮರ್ಶನ/ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಚಲುವರಾಜು. (2001). ಹಂಪಿ ಸ್ಮಾರಕಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದೀಯ ಅಂಶಗಳು. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಧ್ರುವನಾರಾಯಣ. (1968). ತುಂಗಭದ್ರಾ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಜಯತೀರ್ಥ ಪುರೋಹಿತ. (ಸಂ.), ತುಂಗ ತರಂಗ. ತುಂಗಭದ್ರ ಯೋಜನೆಯ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು.
- ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, ಎಸ್.ಎ. (1992). ಬಾಚಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಏಣಗಿ ಬಸಾಪುರದ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಂಗ ಕಲೆಗಳ ಕೇಂದ್ರ.
- ನಾಗರಾಜ ಶ ಕಾಳಿ. (1968). ತುಂಗಭದ್ರ ಸೀಮೆಯ ಜನಜೀವನ. ಇಲ್ಲಿ ಜಯತೀರ್ಥ ಪುರೋಹಿತ. (ಸಂ.), ತುಂಗ ತರಂಗ. ತುಂಗಭದ್ರ ಯೋಜನೆಯ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು.
- ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ & ಚಲುವರಾಜು. (1996). ಹಂಪಿ ಜಾನಪದ. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಸದಾನಂದ ಕನವಳ್ಳಿ (ಅನು.) (1992). ಮರೆತು ಹೋದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಜಯನಗರ. ಪ್ರಸಾರಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ. (1983). ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಜೀವನ ಚಿತ್ರ. ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
- ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್. (1984). ವಿಜಯನಗರ ಕಥೆಗಳು. ಹಂಸದ್ವನಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮಪ್ಪ. (1981). ಹಂಪಿ ಹೊಳೆ. ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ.